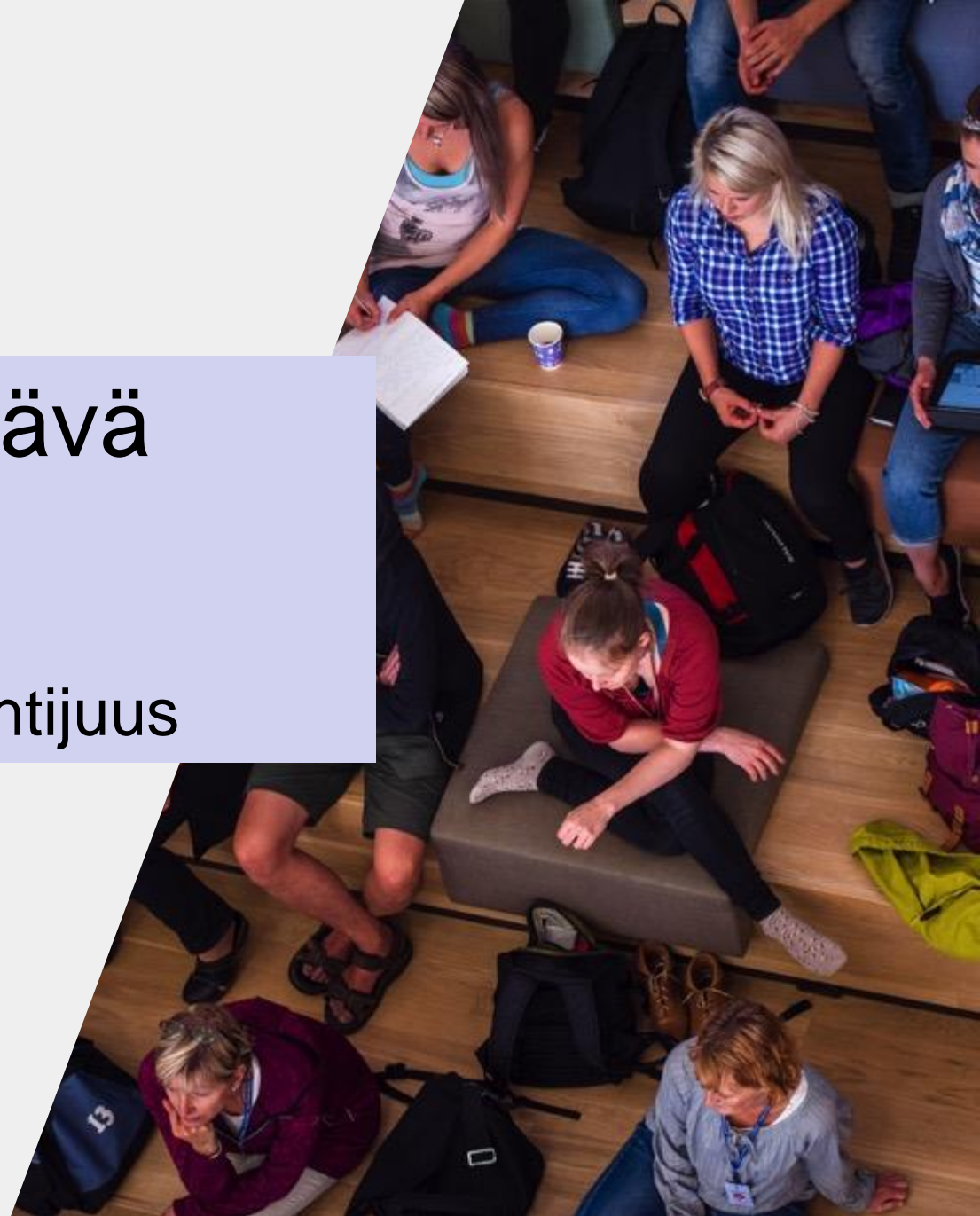

Oppimista edistävä arviointi

OH3 – OKLS3039,
Osaaminen ja asiantuntijuus

© Sirpa Eskelä-Haapanen

Mitä arviointi on?

- Opettajille oiva väline saada tietoa oppilaidensa edistymisestä (havainnot ja niiden dokumentointi) → opetuksen suunnittelu ja mukauttaminen (OPS2014)
- Parhaimmillaan se antaa keinoja ja neuvoja, miten kehitystä voi tapahtua jo oppimisprosessin kuluessa.
- Näin se vaikuttaa oppimisen prosessin aikaiseen työskentelyyn ja motivaatioon (vrt. minäkuva).
- Se vaikuttaa oppimistavoitteiden asettamiseen ja päinvastoin.
- Sen on oltava eettisesti kestävää ja läpinäkyvää sekä kriteereihin perustuvaa.
- Se kertoo osaamisen tason.

(Race, Brown & Smith, 2005; Rieg, 2007)

- Perehdy Norrsin arviointikäsitteeseen
<https://peda.net/jyu/normaalikoulu/ops/luku6>

Arviointi oppimisen ja opetuksen prosesseissa → eväitä harjoitteluun

- Arviointi on mukana kaikissa oppimisen ja opettamisen vaiheissa.
- Arviointi on suunnittelun perusta ja antaa toteutukselle reunaehdot.
- OH3:ssa arvioinnin toteuttamista harjoitellaan ja sitä tarkastellaan ilmiönä.
- Arviointia voidaan lähestyä OPS:n tavoitteiden, oppimisprosessin, arviointimenetelmien ja opettajan oman käyttöteorian näkökulmasta.
- Arvioinnin tärkein tehtävä on oppimisen ja opettamisen tukeminen ja edistäminen (oppilaan minäkuvaan positiivisesti tukeva merkitys).

Mitä arvioidaan? (OPPS2014)

Perustuu
opettajan
tekemiin
havaintoihin
ja niiden
dokumentoin-
tiin

- oppiminen
- työskentely
- käyttäytyminen

Arvioinnin kohteena:

- 1) Oppiminen: opinnoissa edistyminen, osaamisen tason arviointi suhteessa tavoitteisiin sekä palautteen antaminen näistä itsenäisesti ja vertaisten kanssa
- 2) Työskentely: työskentelytaitojen kehittäminen, itsenäinen ja vertaisten kanssa työskentely, taito suunnitella, toteuttaa ja arvioida työskentelyään, taito toimia vastuullisesti, parhaansa yrittäen ja vuorovaikutukseen kykeneminen

- sisältyy kaikkeen koulun toimintaan, myös osana oppiaineiden arviointia

- 3) Käyttäytyminen: muiden ihmisten ja ympäristön huomiointi, yhteiset toimintatavat, säännöt, tilannetietoisuus ja hyvät tavat vuorovaikutuksessa
  - Ei saa kohdistua oppilaan persoonaan tai temperamenttiin
  - Käyttäytyminen arvioidaan todistuksissa omana kokonaisuutenaan, eikä se vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Esimerkki käyttäytymisen arvioinnista Normaalikoulun OPS, tavoitteet:

• Oppilas

- toimii vastuuntuntoisesti
- käyttäytyy koulun arjessa tilanteen edellyttämällä tavalla
- toimii rehellisesti ja luotettavasti
- ottaa huomioon toiset ihmiset
- kunnioittaa ihmisen perusoikeuksia
- antaa toisille työrauhan
- saapuu ajoissa oppitunneille ja koulun kaikkiin tilaisuuksiin
- ottaa huomioon sekä oman että muiden kouluyhteisön jäsenten turvallisuuden
- pitää huolta omista, luokan ja koulun yhteisistä tavaroista ja tiloista
- ottaa huomioon ympäristökysymykset koulun arjessa.

Arvio annetaan alakoulussa sanallisena

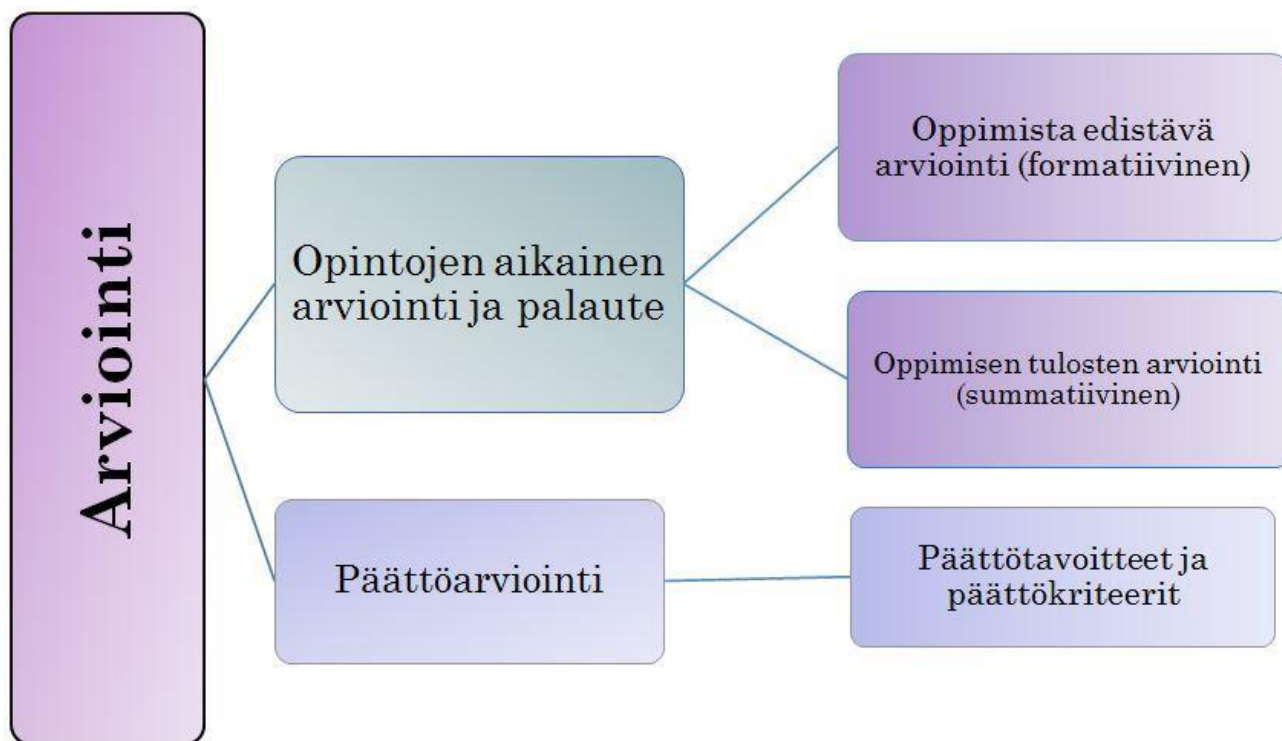
- 10 (erinomainen) - Oppilas on saavuttanut erinomaisesti käyttäytymisen tavoitteet. Hän edistää aktiivisesti omalla toiminnallaan hyvää käyttäytymistä.
- 9 (kiitettävä) - Oppilas on saavuttanut kiitettävästi käyttäytymisen tavoitteet. Oppilaan käytös on lähes aina tavoitteiden mukaista.
- 8 (hyvä) - Oppilas on saavuttanut hyvin käyttäytymisen tavoitteet. Hän suhtautuu koulunkäyntiin, kouluyhteisöön ja yhteiseen omaisuuteen yleensä myönteisesti. Hänen käyttökseenä on jouduttu mahdollisesti puuttumaan satunnaisesti.
- 7 (tydyttävä)- Oppilas on saavuttanut tyydyttävästi käyttäytymisen tavoitteet. Hän suhtautuu koulunkäyntiin, kouluyhteisöön ja yhteiseen omaisuuteen vaihtelevasti. Hän häiritsee usein opiskelua eikä noudata aina koulun järjestyssääntöjä. Hänen käyttökseenä on jouduttu puuttumaan puhuttelemalla ja/tai muilla toimenpiteillä.
- 6 (kohtalainen) - Oppilas on saavuttanut kohtalaisesti käyttäytymisen tavoitteet. Hän suhtautuu koulunkäyntiin, kouluyhteisöön tai yhteiseen omaisuuteen kielteisesti. Hän häiritsee opiskelua ja rikkoo järjestyssääntöjä. Hänen käyttökseenä on epäasiallista ja loukkaavaa. Hänen käyttökseenä on puututtu usein kurinpidollisiin toimin.
- 5 (välttävä) - Oppilas on saavuttanut välttävästi käyttäytymisen tavoitteet. Hän rikkoo koulun järjestyssääntöjä jatkuvasti ja tietoisesti. Hänen käyttökseenä on erittäin epäasiallista ja loukkaavaa. Hänen käyttökseenä on puututtu erittäin usein kurinpidollisiin toimin. Oppilas tarvitsee valvontaa selviytyäkseen koulutyöstä.
- 4 (heikko) - Oppilas ei ole koulun kurinpitokeinoin ojennettavissa ja on vaaraksi kouluyhteisölle.

Jyväskylän Normaalikoulun OPS

Pääpaino *oppimista edistävällä* arvioinnilla, jolla viitataan OPS2014 käytettävään formatiiviseen arviointiin.

Oppimisen tulosten arviointi on oppimisprosessin jälkeen tehtävää loppuarviointia, jonka tehtävä on kertoa, miten hyvin oppilas saavutti oppimisjakson tavoitteet (vrt. summatiivinen arviointi, OPS2014).

- ✓ oppimisen tavoitteet
- ✓ opinnoissa edistyminen ja kannustaminen
- ✓ monipuolinen palaute
- ✓ oppimisen tasoa arviointi

- ✓ käyttäytymisen tavoitteet
- ✓ käyttäytymiseen liittyvät tiedot ja taidot
- ✓ ohjaava palaute
- ✓ arvioidaan omalla kokonaisuutenaan

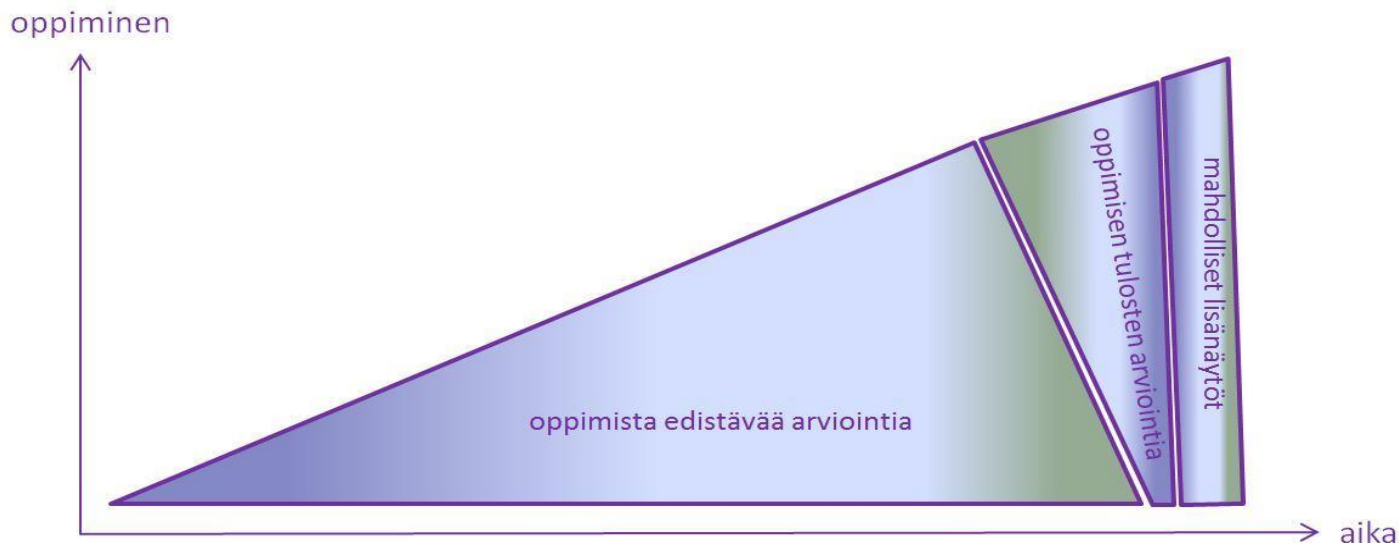
- ✓ työskentelyn tavoitteet
- ✓ työskentelytaitojen kehittäminen
- ✓ monipuolinen palaute
- ✓ osa oppiaineessa tehtävää arviointia

Opintojen aikainen arviointi (Normaalikoulun OPS)

- ennen päättöarviointia toteutettavaa arvioinnin ja palautteen antamisen kokonaisuus: oppimista **edistävä** arviointi ja oppimisen **tulosten** arviointi
- pääosin oppimisen ohjaamista **palautteen** avulla
- **ohjaa** ja **kannustaa** opiskelua ja **tukea** oppimista sekä **edistää** itse- ja vertaisarvioinnin taitoja
- **Miten:** sisältyy myös oppilaiden edistymisen ja osaamisen tason kuvaamista keskusteluihin, arviointitiedottein ja todistuksin tiettyinä ajankohtina
- **Avoimuus:** oppilaalle ja huoltajalle tulee antaa tietoa opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä riittävän usein

Oppimiskokonaisuuden arviointi

- ❑ Yksilöllinen lähtötason huomiointi = DIAGNOSTISUUS
  - ❑ Autenttinen (mahdollisimman luonnolliset tilanteet, arviointi kohdistuu oppimisen kannalta merkityksellisiin asioihin) arviointi osana opetus- ja oppimisprosessia koulun arjessa jatkuvana = FORMATIIVINEN ARVIOINTI Huom! Dokumentoinnin ja reflektoinnin merkitys
  - ❑ **Vuorovaikutuksessa tapahtuva arviointi** – palaute ja sen kokeminen:
    - ITSEARVIOINTI**
    - VERTAISARVIOINTI**
- ✓ Opettajan merkitys suuri
  - ✓ Kehitettäviä ja kehittyviä taitoja
- ❑ Arviointikriteereiden muotoilu **tavoitteiden** pohjalta (OPS2014) mahdollisimman konkreetisti → ”**Opetan sitä, mitä arvioin ja arvioin sitä, mitä opetan.**”
  - ✓ Mitä on tarkoitus oppia?
  - ✓ Mitä oppilaat ovat oppineet?
  - ✓ Miten oppilaat voivat edistää omaa oppimistaan?
  - ❑ SUMMATIIVINEN ARVIOINTI
  - ❑ OPETTAJAN OMAN TYÖNSÄ ARVIOINTI

Oppilaan oppimista edistävä arviointi – jatkuva haaste

- Oppilaiden yksilöllinen tukeminen arvioinnin avulla asettaa opettajan kasvatustyön ja opetustyön usein koetukselle.
- Miten voin tukea luokkani yli 20 erilaisen oppilaan kasvua ja kehitystä parhaalla mahdollisella tavalla?
- Haasteena arvioinnissa on myös se, miten oppilaani voisivat itse olla aktiivisia arvioija, eikä vain passiivisia arviointipalautteen vastaanottaja.
- Vrt. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 → oppilaan **aktiivinen rooli** opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa → **osallisuuden** kokemus (= Miten otan oppilaat mukaan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin?)

Oppimista edistävä arviointi

OPS -
tavoitteet

Oppimisprosessi

- diagnostinen (lähtötason arviointi)
- formatiivinen (ohjaa ja tukee oppimisprosessia, jatkuvaa arviointia)
- summatiivinen (jakson tai lukukauden päätteeksi)

Arviointi

Oma käyttöteoria

- Arvot
  - esim. OPS:ssa keskeinen minäkuvan tukeminen
- Mitä ajattelen
  - oppilaasta
  - oppimisesta
  - tiedosta

Kohtaaminen ja arviointi

Menetelmät

- lähtötason arviointi (esim. testit, monipuoliset havainnot, havaintojen dokumentointi ja reflektointi)
- arjen vuorovaikutuksessa tapahtuva arviointi: palaute, keskustelut, itsearviointi, vertaisarviointi
- summatiivinen arviointi: esim. koe, testi, portfolio, arviointikansio, kirjoitelma, koko kehittymisprosessin arviointi

O
m
a
n
t
o
i
m
i
n
n
a
n
a
r
v
i
o
i
n
t
i

Oppilaan oppimista edistävässä arvioinnissa on keskiössä vuorovaikutuksessa tapahtuva oppilaan minäkäsitystä ja itsetuntoa tukeva arviointi

- **Minäkuva eli minäkäsitys** vastaa kysymykseen siitä, millainen minä olen. Se on käsitys omasta itsestä ja suhteesta ympäröivään maailmaan. Minäkuva kehittyy ja muuttuu koko elämän ajan, kun ihminen saa vuorovaikutuksessa muilta ihmisiltä palautetta omasta persoonastaan ja toiminnastaan.
- **Itsetunto eli omanarvontunne** kertoo siitä, millä tavoin ihminen itse arvostaa itseään. Se on oman itsensä hyväksymistä ja omiin mahdollisuuksiin uskomista. Itsetunto voi olla myös tilannesidonnaista. Hyvän itsetunnon tunnusmerkkejä ovat **totuudenmukainen minäkuva**, jolloin ihminen tietää omat vahvuutensa, mutta kykenee samaan aikaan tunnistamaan myös omia heikkouksiaan.
- Tällöin keskeistä on **vuorovaikutuksessa tapahtuva arviointi**, sillä oppilaan **minäkäsitys kehittyy vuorovaikutuksessa** tärkeiden lähihenkilöiden kanssa.

Oppijaminäkuva

- Lapselle muodostuu jo ensimmäisten kouluvuosien aikana käsitys omista taidoistaan ja kyvyistään oppimisessa ja eri oppiaineissa.
  - Oppijaminäkuva liittyy merkittävästi lapsen käyttäytymiseen, koulussa suoriutumiseen ja koulunkäyntiin.
  - Annettu palaute ei rajoitu pelkästään varsinaiseen opetustapahtumaan (oppiminen, työskentely, käyttäytyminen), vaan on läsnä koulun arjessa jatkuvana → minäkäsityksen muovautuminen
- Oppilaan ja opettajan välinen vuorovaikutus on edelleen pääroolissa.
  - Arvioiva (rohkaiseva, realistinen) palaute ja keskustelu, arviointikeskustelut, itsearviointi, vertaisarviointi
  - Myös luokan ilmapiiri on arviointipalautetta oppilaalle
  - Lisäksi erilaiset testiarvosanat ja todistukset (pysyvä ja näkyvä dokumentti)

Miten minäkäsitys on suhteessa saatuun palautteeseen?

Pesu, L. 2017. The role of parents' and teachers' child-related competence beliefs in the development of students self-concept of ability. *Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research* 579.

Tutkimuksessa tarkasteltiin: 1) Miten vanhempien ja opettajien lapsen taitoja koskevat uskomukset ovat yhteydessä lapsen oppijaminäkuvan kehitykseen? 2) Onko vanhempien ja opettajien uskomuksilla erilainen rooli tyttöjen ja poikien oppijaminäkuvan ja 3) toisaalta heikosti ja hyvin pärjäävien oppilaiden oppijaminäkuvan kehityksessä?

- Lasten oppijaminäkuva koski matematiikan ja äidinkielen taitoja.

- Vanhempien ja opettajien lasta koskevat uskomukset ovat yhteydessä lapsen oppijaminäkuvan kehitykseen.
- Taidoiltaan hyvät ja heikot lapset hyötyvät eri tavalla vanhempien ja opettajien lapsen taitoja koskevista myönteisistä uskomuksista.

- Mitä enemmän vanhempi tai opettaja uskoi lapsen taitoihin, sitä myönteisempi oli lapsen myöhempi oppijaminäkuva taidoiltaan hyvillä lapsilla.
- Taidoiltaan heikommat lapset eivät vastaavassa määrin hyötäneet vanhempien ja opettajien myönteisistä uskomuksista.
- Vanhempien ja opettajien uskomuksilla oli samanlainen rooli tyttöjen ja poikien oppijaminäkuvan kehitykselle.

Käytännön merkitykset

- Vanhmiempien ja opettajien tulee olla tiedostuneita roolinsa merkityksestä oppijaminäkuvan kehittämisessä.
- Opettajat voisivat tuoda esille tätä näkökulmaa esimerkiksi vanhempainilloissa.
- Oppilaiden kanssa voisi avoimesti keskustella, millaisia käsityksiä heillä on omista taidoistaan ja kyvyistään.
- Tulisi korostaa, että vaikka tällä hetkellä jokin asia on vaikea, taidot voivat karttua myöhemmin.
- Kielteisiin käsityksiin tulee puuttua ajoissa.
- Taidoiltaan hyvät oppilaat tarvitsevat tukea ja hyötyvät saamastaan tuesta.
- Kysymykseksi kuitenkin jää: Miten tukea koulussa heikosti pärjäävien oppilaiden minäkuvan kehittämistä?

Diagnostinen arviointi

- lähtötason arviointia
- Mitä oppilas jo tietää, taitaa ja hallitsee?
- Aiempi arviointitieto (kollegat, vanhemmat, todistukset, eo:n dokumentit, ym.)
- Oppilaan oma käsitys itsestään oppijana: Missä olen hyvä ja missä voisin vielä kehittyä (vrt. itsearviointi)?
- Voiko diagnostinen arviointitieto johtaa harhaan?

Formatiivinen arviointi

- Formatiivisella arvioinnilla (OPPS2014) tarkoitetaan yleisesti oppilaan oppimista edistävää arviointia (Norssin OPS) sekä esim. seuraavia arvioinnin toteutustapoja:
  - 1) kysely (*questioning*),
  - 2) kirjallinen palaute (*feedback through marking*)
  - 3) vertais- ja itsearviointi (*peer- and self-assessment by students*)
  - 4) summatiivisten kokeiden formatiivinen käyttö (*the formative use of summative tests*).

(Black, Harrison, Lee, Marshall ja William, 2005)

Opettajan opetustilanteessa antama palaute tärkein formatiivisen palautteen muoto.

Kysely

- Muotoile oppilaille esitetyt kysymykset avoimeen muotoon.
- Anna oppilaille riittävästi aikaa vastaamiseen.
- Oikeita ja vääriä vastauksia voi molempia käyttää ymmärryksen lisäämiseen.
- Oikein toteutettuna kysely johtaa dialogiin, joka antaa opettajalle tietoa oppilaiden sen hetkisestä ymmärryksestä (vrt. Eskelä-Haapanen, Hannula & Lepola, 2015)
- Kysymykset auttoivat suunnittelemaan opetusta paremmin kuin valmiit suunnitelmat (Black ym., 2005).

- ”Jokainen opettaja käyttää kysymyksiä opetuksessaan ja antaa palautetta, mutta olennaiseksi tuleekin niiden sisältö. Onko ne suunniteltu edistämään oppimista? Opettajien on helppo sortua kysymyksiin, jotka asettavat oppilaita paremmuusjärjestykseen sen mukaan, kuka tietää oikean vastauksen. Suljetut kysymykset testaavat osaamista, mutta eivät edistä ymmärrystä. Muutokset saattavat tuntua pieniltä, mutta niiden toteuttaminen on yllättävän vaikeaa, koska ne vaativat koko arviointiajattelun muutosta.”
(Opiskelija 2016.)

Kirjallinen palaute

- Kirjallisen palautteen yhteydessä huomattiin, että jos siihen oli liitetty arvosana, oppilaat kiinnittivät vähemmän huomiota opettajan kommentteihin (vrt. sanallinen ja numeerinen arviointi).
- Pelkkä arvosanan pois jättäminen ei silti riittänyt arvioinnin laadun parantamiseksi, vaan kommenttien piti kertoa, mitä oppilas oli saavuttanut ja mihin pyrkiä seuraavaksi. (Black ym., 2005.)
- Palaute, joka sisältää pelkän palkkion tai arvosanan, ei lisää tehtävään keskittymistä, vaan johtaa oppilaiden keskinäiseen vertailuun (Black ym. 2005, 46).
- ~~”Hyvä!”; ”Hieno!”~~ → ”Olet muistanut isot alkukirjaimet. Kiinnitä vielä huomiota huolelliseen käsialaan.”

Itsearviointi – Vertaisarviointi

- Vertaisarviointi näyttäisi olevan edellytys itsearviointitaitojen kehittymiselle.
- Vertaisarviointi motivoi oppilaita parempaan suoritukseen ja vertaisten antama kritiikki otetaan vakavasti. Oppilaat käyttävät yhteistä kieltä ja voivat näyttää mallia toisilleen.
- Vertaisarviointi opettaa objektiivisuutta, jota tarvitaan itsearvioinnissa.
- Itse- ja vertaisarviointi ei ole oppilaille helppoa, ja opettajan tukea tarvitaan paljon näiden taitojen kehittämisessä. (Oppilaita tulee ohjata konkreettisesti siinä, miten vertaispalautetta annetaan myönteisellä tavalla).
- Keskeistä ovat **läpinäkyvät arviointikriteerit**, joihin oppilaat voivat verrata suoriutumistaan ja löytää omat kehittämistarpeensa.
- Näiden taitojen kehittyminen tukee oppimaan oppimisen taitoja. (Black ym. 2005, 51–53.)

Jatkuu...

- Itse- ja vertaisarviointi ovat parhaimmillaan osa formatiivista arviointia
- Niitä ei tule käyttää summatiivisesti ainoastaan siihen, että oppilaat antavat toisilleen arvosanoja tai palautetta jo tehdystä työstä.
- Niitä tulisi käyttää siihen, että oppilaat tunnistavat sen, **mitä pitää oppia ja keinot sen saavuttamiseksi**
→ Oppilaat voivat esimerkiksi laatia yhdessä kriteerit, joilla jokin työ arvioidaan. Sen jälkeen he arvioivat työnsä ja pyrkivät kriteerien avulla suoriutumaan hieman paremmin → vrt. oppimaan oppimisen taidot (OPS 2014)
- Tapahtuu vuorovaikutuksessa!

Itsearviointi osana oppimisprosessia

- Oppilaan itsearvioinnin osuus kasvaa, kun hänellä on mahdollisuus kuvailla tavoitteellisten tuotoksiensa pohjalta oppimistaan ja edistymistään.
- ”Itsearviontikaavake” (ohjaa oppilas käyttämään sitä oikealla tavalla)
- ”Hymynaamat”, ”peukku” – käytä säästeliäästi
- Oppimispäiväkirja
- Portfolio, arviointikansio
- Keskustelu opettajan/parin/ryhmän kanssa
- Liikennevalot
- Kannustamaan tarkoitettut palkkiojärjestelmät (nekin kriteeriperustaiset)

Summatiivinen arviointi formatiivisena

- Myös summatiivista arviointia on mahdollista toteuttaa oppimisen edistämiseksi.
- Oppilaiden aktiivisempi osallistuminen summatiiviseen arviointiprosessiin voi auttaa heitä menestymään erilaisissa testeissä sen sijaan, että he olisivat niiden armoilla.
- Mieti tähän tapoja! (5 min pariporina)

Opettajan opetustilanteessa antaman palautteen tasoja (formatiivinen)

- Mahdollisuus tukea oppilaan tavoitteenasettelua, minäkäsitystä ja arviointitaitoa
- Voi olla hyvinkin lyhyt kommentti opettajan taholta
- Esimerkkejä: **Korkeamman tason ajattelua kehittävä** palaute: esim. korkeamman tason kysymykset, joiden avulla on tarkoitus tukea oppilaan omaa ajattelua ja auttaa oppilasta oman ajattelunsa ja mahdollisten vihjeiden avulla ratkaisemaan tehtävä tai ongelma (oppimaan oppimisen taidot, metakognitio)
- **Spesifi kiitos**: ”Kirjoitelmassasi on hienoja sanavalintoja, kuten...”
- **Kannustava** palaute: ”Osaat varmasti. Ei tämä ole vaikeata ollenkaan.”
- **Hyväksyvä** palaute: ”Niin. Kyllä. Joo-o”
- **Hylkäävä** palaute: ”Ei onnistunut tällä kertaa...”
- Opettaja toistaa oppilaan vastauksen
- Opettaja kääntyy muiden puoleen
- Moite
- Ei palautetta ollenkaan

- **Oppilaantuntemus** on pohja arvioinnille.
- Tee havaintoja – pohdi – reflektoi!
- Erilaiset oppilaat kokevat arvioinnin eri tavoin. Oppilaan ikä, sukupuoli, luonteenpiirteet, orientaatiot, koulumenestys, aikaisemmat kokemukset arvioinnista ja minäkäsitys ovat yhteydessä arvioinnin kokemiseen. Toiset tarvitsevat esim. kannustusta enemmän kuin toiset. Yleisesti palaute koetaan merkityksellisenä, kun se saadaan itselle haasteellisesta tehtävästä. Alakouluikäiset oppilaan kokevat yleisesti opettajan lyhyenkin palautekommentin tärkeäksi.
- Opettaja osoittaa henkilökohtaista hyväksyntää hymyilemällä, nyökkäämällä hyväksyvästi, ottaen katsekontaktia, kumartumalla oppilaiden puoleen, koskettamalla oppilasta (huomioi oppilaiden tapa suhtautua kosketukseen). Nonverbaali palaute koetaan yleensä voimakkaammin kuin verbaali palaute.
- Opettajalla voi olla myös yhteisesti sovittu ”merkki” antaa palautetta.

Esimerkkejä Norssilla käytetyistä työskentelyn itsearvioinneista

- Myös malleiksi työskentelyn tavoitteellistamiseen ja työskentelyn arviointiin

1. luokka	2. luokka	3. luokka
<p>Itsenäinen työskentely</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuunteleminen (ohjeet, toisten kuunteleminen) - työhön ryhtyminen - työvälineistä huolehtiminen - omatoimisuus/ itseohjautuvuus <p>Parityöskentely</p> <ul style="list-style-type: none"> - olen valmis työskentelemään kaikkien kanssa - kuuntelen pariani <p>Tehtävistä huolehtiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - kotitehtävät - annetut tehtävät 	<p>Itsenäinen työskentely</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuunteleminen (ohjeet ja toisten kuunteleminen) - työhön ryhtyminen - työvälineistä huolehtiminen - omatoimisuus/ itseohjautuvuus <p>Ryhmässä työskentely</p> <ul style="list-style-type: none"> - työskentelen kaikkien kanssa - osaan keskustella ja kuunnella - kannan vastuuta tekemisistä <p>Tehtävistä huolehtiminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - omista ja yhteisesti sovituista tehtävistä huolehtiminen - kotitehtävät - annetut tehtävät - luokan vastuutehtävät 	<p>Työn suunnittelu, toteutus ja arviointi</p> <p>Noudatan koulun sääntöjä. Kuuntelen ohjeet loppuun asti. Teen työni huolellisesti ja siististi. Huolehdin kotitehtävistäni. Pidän huolta kouluvälineistäni. Muistan viitata, kun minulla on asiaa. Jaksan odottaa hiljaa omaa vuoroani. Osaan työskennellä yksin. Olen ystävällinen ja kohtelias toisille. Annan työrauhan. Osaan tehdä paritöitä. Osaan tehdä ryhmätöitä. Osallistun yhteisiin keskusteluihin. Pidän pulpetin siistinä. Viihdyn välitunneilla. Minulla on kavereita koulussa. Maistan kaikkia ruokia ja salaattia.</p> <p>Osaan toteuttaa työni suunnitelmien mukaan. Huolehdin omalta osaltani luokan työrauhasta. Osallistun mielelläni yhteisiin keskusteluihin. Muistan pyytää puheenvuoron. Keskityn kuuntelemiseen, kun on sen aika. Osaan ottaa muut huomioon. Osaan arvioida omaa työskentelyäni totuudenmukaisesti. Viihdyn välitunneilla</p>

4. luokka	5. luokka	6. luokka
Taito toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen	Rakentava vuorovaikutus	Oppimisen taidot ja opiskelumotivaation tukeminen
<p>Huolehdiin kotitehtävistä. Teen koulussa tehtävät parhaani mukaan. Työskentelen pitkäjänteisesti ja keskittyneesti. Menen reippaasti välitunnille. Tulen ajoissa oppitunneille. Pidän koulutyöskentelyyn tarvitsemani välineet mukana. Seuraan opetusta. Viittaan ja osallistun aktiivisesti. Aloitan tehtävät reippaasti. Teet tehtävät valmiiksi määräajassa. Osaan työskennellä kaikkien kanssa yhtä hyvin. Kuuntelen kaikkien puheenvuoroja. Autan ja kannustan muita. Käyttäydyn hyvin kaikkia kohtaan.</p>	<p>- kuuntelemisen taidot - keskustelemisen taidot - rakentavan palautteen antaminen - rakentavan palautteen saaminen - avun antaminen - avun saaminen - oman mielipiteen ilmaiseminen - toisten mielipiteen kunnioittaminen</p> <p>Itsearviointi toteutetaan siten, että oppilas kirjoittaa kirjeen ja reflektoi omaa oppimistaan, toimintaansa ja työskentelytaitojaan koulussa. Annetut kysymykset ohjaavat oppilasta kirjeen kirjoittamisessa.</p>	<p>Osaan käyttäytyä erinomaisesti oppitunneilla (ja muissa tilanteissa). Edistän omalla toiminnallani hyvää ilmapiiriä luokassamme. Otan toiset oppilaat huomioon. Minulla on riittävästi kavereita. Tutustun mielelläni uusiin oppilaisiin. Kokeilen rohkeasti uusia asioita. Pystyn perustelemaan valintojani ja mielipiteitäni.</p> <p>Uskon saavuttavani hyvän osaamisen tason useimmissa oppiaineissa. Haen tietoa eri tietolähteistä itsenäisesti.</p> <p>Olen pitkäjänteinen ja sinnikäs työskentelijä. Koulussa helppoja asioita minulle ovat... Vaikeita asioita koulussa minulle ovat... Opin parhaiten koulussa... Opin parhaiten kotona... Vahvuuteni ovat...</p>

Eettinen arviointi (Atjonen, 2007; Race ym., 2005)

- Oikeudenmukaista ja tasapuolista
- Reilua (kaikilla sama mahdollisuus) → edellyttää monimuotoisia arviointitapoja
- Validia = arvioidaan sitä, mitä pitääkin
- Reliaabelia= arviointi on yhtäläistä
- Läpinäkyvää = kerrotaan, mitä tullaan arvioimaan, myös arvioinnin kriteerit
- Motivoivaa = arvioinnin tulisi motivoida eli oppilaan tulee saada prosessin aikana palautetta
- Riittävään vaativaa mahdollistaakseen erinomaisuuden osoittamisen
- Haittaa välttävää ja hyvään pyrkivää
- Arvioijan autonomiaa kunnioittavaa

Mitä on epäeettinen arviointi?

- Edellisten negatiiviset
- Tietty negatiivinen ominaisuus tai teko määrittää esimerkiksi oppimista tai muun toiminnan arviointia (Keltikangas-Järvinen, 2014)
- Onko sinulla kokemus epäeettisestä arvioinnista?

Pohdi tätä!

- Miltä tällä hetkellä tuntuu oman palautteen antamisen tiedostaminen?
- Tiedostanko omaa palautteenantoani? *(Voisiko joku harjoittelukavereistasi keskittyä tapaasi antaa palautetta. Keskustelisitte yhdessä asiasta.)*
- Pyrinkö tietoisesti antamaan palautetta erilaisille oppilaille heidän tarpeidensa mukaan?
- Pyrinkö omalla palautteen annollani yksilöllisyyteen/ edellä kuvattuihin periaatteisiin palautteen ja minäkäsityksen välisestä yhteydestä?
- Ja ota se huomioon harjoittelussasi 😊

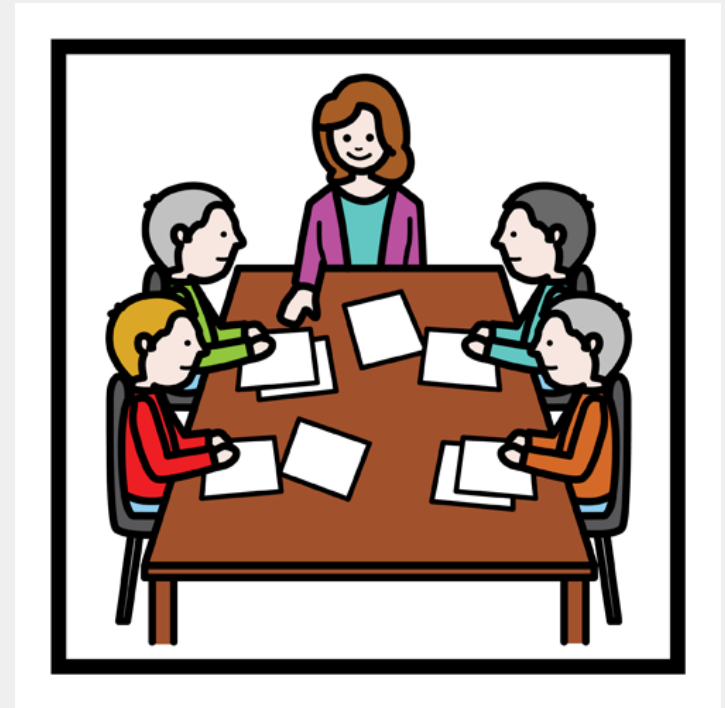
Lähteet:

- Atjonen, P. 2007. Hyvä, paha arviointi. Helsinki: Tammi.
- Atjonen, P. 2013. Perusopetuksen opettajat oppilasarvioinnin tekijöinä. Teoksessa P. Atjonen (toim.) Työ arvonsa ansaitsee. Oulu: Oulun yliopisto, 104–117.
- Atjonen, P. 2015. Kehittävä arviointi kasvatusalalla. Joensuu: Kirjokansi.
- Clark, I. 2012. Formative assessment: Assessment is for self-regulated learning. *Educational Psychology Review*, 24(2), 205–249.
- Black P., Harrison, C., Lee C., Marshall, B. & Wiliam, D. 2003. *Assessment for Learning. Putting it into practice*. Maidenhead UK: Open University.
- Eskelä-Haapanen, S., Hannula, M. & Lepola, M. 2015. Puhe pulppuamaan! Oppimista tukeva keskustelu. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Ihme, I. 2009. Arviointi työvälteenä. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Keltikangas, L. & Mullola, S. 2014. *Maailman paras koulu?* Helsinki: WSOY.
- Mullola, S. 2012. Teachability and school achievement! Is student temperament associated with school grades? University of Helsinki. Faculty of Behavioral Sciences. Research Reports 341.
- OPS2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Helsinki: Opetushallitus.
- OPS2016. Jyväskylän Normaalikoulun Perusopetuksen opetussuunnitelma.
- Pesu, L. 2017. The role of parents' and teachers' child-related competence beliefs in the development of students self-concept of ability. *Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research* 579.
- Race, P, Brown, S and Smith, B. 2005. *500 Tips on Assessment (2nd edition)*. London: Routledge.
- Rieg, S. 2007. Classroom assessment strategies.: What do student at-risk and teachers perceive as effective and useful? *Journal of Instructional Psychology*, 34(4), 214–225.
- Wiliam, D., Lee, C., Harrison, C. & Black, B. 2004. Teachers developing assessment for learning: Impact on student achievement. *Assessment in Education*, 11(1), 49–65.

- Tsemppiä harjoitteluun!

sirpa.eskela-haapanen@jyu.fi